

forekomme mig at være rigtigt, om der her i Rigsdagen lød Indsigelser eller Kritik overfor Laanevilkaarenes Billighed, da dette maaske dog kunde berede Regeringen Vanskeligheder, og en hvilken som helst Regering er jo altid en dansk Regering, altid ens egen Regering. Nu ere vi komne saa langt paa den anden Side dette Laan, og vi ere under rolige Forhold, og der skal ikke laanes lige for det første, og det forekommer mig derfor, at Øjeblikket er vel egnet til at drøfte Formerne for den danske Stats Laanepolitik.

Jeg vil da tillade mig at hævde i Modsætning til, hvad den højtærede Finansminister fremførte den Gang, at Pengemarkedet i Juni-Juli dette Aar netop var overordentlig rigeligt, efter at det havde været meget spændt i Marts og April. Det havde den danske Stat blandt andet faaet at føle i Slutningen af Marts, saa vendte det helt i Maj, der begyndte at komme store Guldtilførsler fra Amerika, og i Juni Maaned begyndte Bank of England, som er toneangivende Faktor, at gaa ned med Diskontoen: den 2. Juni gik den ned i $3\frac{1}{2}$ pCt., og den 9. Juni 3 pCt. Markeds-Diskontoen i London bevægede sig fra 3,45 i Maj Maaned og ned til $2\frac{1}{6}$, og i Paris i Højsommeren var den 2 $\frac{1}{8}$ pCt. Der var et Øjeblik i Juli, hvor man frygtede for, at der maaske kunde ske et Tilbageslag, en Reaktion. Men det viste sig meget hurtigt, at Rusland mod Sædvane ikke trak Guld til sig, ikke havde noget særligt at sælge, og Bekymringerne svandt derfor, Pengemarkedet antog meget hurtigt atter sit rolige Udseende.

Man vil sige, det gælder nu altsaa de korte Laans Marked, derimod ikke Obligationsmarkedet, og for Obligationsmarkedets Vedkommende pegede den højtærede Finansminister dels paa Konsols og dels paa Rentes, idet han for Konsols Vedkommende, som jeg før citerede, bemærkede, at det gennemgaaende Kursfald paa alle solide Statspapirer *endog* havde ramt engelske Konsols. Nu stod ganske vist engelske Konsols for godt et Aar siden, altsaa i Sommeren 1909, $84\frac{1}{3}$ $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{2}$ imod Juli 1910 $82\frac{1}{8}$, men den Gang var Bank of Englands Diskonto $2\frac{1}{2}$, Privatdiskontoen $1\frac{5}{8}$ $\frac{1}{2}$ pCt. mod nu henholdsvis 3 og $2\frac{1}{16}$ pCt., saa det var i og for sig naturligt, at Konsolskursen maatte staa højere. Der var Overrigelighed paa Pengemarkedet i Paris i Juni—Juli 1909, som gjorde, at man lagde meget store Beløb over til Berlinermarkedet, og i Mellemtiden havde Konsols været

langt længere nede, nemlig i April paa 81,18 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{8}$, og derpaa steg de paa Grund af store Regeringskøb netop i Løbet af Maj og Juni, saaledes at de i Juni naaede op til $82\frac{5}{8}$. Den Kurs, den højtærede Finansminister paaberaabte sig som særlig lav, var altsaa i det Øjeblik temmelig høj, det var en kunstigt opdreven Kurs, og senere har det vist sig, at den er falden til noget over 80. Det forekommer mig derfor ikke særdeles træffende just at nævne Konsols til Begrundelse af den særlige Stilling, som den højtærede Finansminister havde valgt at indtage. Naar han saa valgte 3 pCt. *rentes* som Undtagelse og sagde, at det var den eneste Undtagelse fra det almindelige Fald i Statspapirer, er det atter uheldigt, idet *rentes* i de Dage, da Statslaanet forhandlede i Rigsdagen, stod i 97,20 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{8}$ og i Juni 1909 i 98,15; i Mellemtiden havde de i November og endnu den 10. Juni været oppe over og tæt ved 99. Og Forskellen mellem 99 og 97,20 giver netop det Par Procent, som den højtærede Finansminister omtalte var det gennemgaaende Fald af Statspapirer. Altsaa heller ikke med Undtagelsen var den højtærede Finansminister heldig. Det er overalt den samme matte Omtrentlighed, for at bruge et J. P. Jacobsen'sk Udtryk, hvormed Finansministeren fremfører de Talangivelser, hvorpaa han støtter sine Grunde Men ganske vist, det skal indrømmes, der er en nedadgaaende Tendens for Statspapirer; kun ere Konsols intet særligt godt Eksempel herpaa. Engelske Konsols' store Fald fra 114 til 80 har ganske særlige Aarsager, som jeg ikke her skal nærmere dvæle ved. Men derimod er det ganske vist saaledes, at der i den senere Tid har kunnet konstateres en nedadgaaende Bevægelse paa alle Statspapirer; hvad Englænderne kalde for the sweet simplicity of the three percent, er nu forbi: i dette Øjeblik ere jo engelske Konsols lidt over 80, de give altsaa en højere Rente til den nuværende Kurs end 3 pCt.

Men hvad der for Øjeblikket er langt mere afgørende, naar vi skulle have et Holdpunkt for Bedømmelsen af eventuelle danske Laan, er, at $3\frac{1}{2}$ pCt. Indiere i dette Øjeblik noteres paa Londons Børs til en Kurs af $93\frac{3}{4}$ mod 98 for et Aar siden, og 4 pCt. Ny Zeelændere staa i $103\frac{3}{4}$ mod 106 for et Aar siden. Foruden den almindelige nedadgaaende Tendens har det europæiske Pengemarked efter den sidste Krise i Slutningen af 1907 ligesom mistet sin Elasticitet, hvad der hænger sammen med den umaadelige Spekulation